

В. „Народно Съзнание“ из-
лиза еднѣжъ въ недѣлята—
въ четвъртъкъ.

Цѣната му е:

За година лева 6.
„ 6 мѣсеца „ 3.
„ 3 „ „ 2.

Единъ брой 15 стотинки.

НАРОДНО

СЪЗНАНИЕ

ПОЛИТИЧЕСКО-КНИЖОВЕНЪ ВѢСТНИКЪ.

ГОД. I.

ШУМЕНЪ, 20 НОЕМВРИЙ 1887 Г.

БРОЙ 20.

ШУМЕНЪ, 19 Ноемвр. 1887.

Послѣдпята недѣля се ознамѣнова съ едно важно събитие, което даде богатъ материалъ за разсѣждане на европейската журналистика. Това събитие е посѣщението, което Руский Императоръ е направилъ на Германския. Прѣди да стане това събитие, вѣстниците не му отдаваха никакво политическо значение и нѣкои даже го тълкуваха, че прѣминуването на царя прѣзъ Германската столица има за цѣль да се измѣни маршрутътъ, за да се избѣгнатъ по тоя начинъ нѣкои покушения, които нихилистите въ Руссия може би да сж приготвили. Ако и нѣкои вѣстници още тогава да прѣдполагаха, че това не може да бѣде само съ цѣль да се измѣни маршрутътъ, а ще си има политически цѣли; но това прѣдположение не се поддържаше отъ по голѣмата частъ на печата и всички се намираха въ едно недоумѣние.

Обаче врѣмето дойде да хвърли свѣтлина на работата и, изведнѣжъ, слѣдъ посѣщението на Царя, вѣстниците протрѣбиха, че то не е просто отъ учтивостъ, нито за измѣняване на маршрутътъ, но е направено съ политическа цѣль. Ний не имаме възможностъ да побережъ въ тѣснитѣ колони на вѣстникътъ си всѣхнитѣ тълкувания по това събитие даже на официозния европейски печатъ, а ще се задоволимъ въ общи чѣрти да искажемъ това, което се е писало.

Вѣстници, като органитѣ на Русското правителство „Nord“, „Journal de St. Petersburg“, официознитѣ „Алгемайне Цайтунгъ“, „Московския вѣдомости“, „Пестеръ Лойдъ“ и други още, ясно се показватъ, че посѣщението на Царя не е безъ политическа цѣль и че не е безъ значение за рѣшението на Българския въпросъ.

„Журналъ де С. Петербургъ“ даже исказва убѣждение, че вопрѣки всичкитѣ испитни, които сж прѣкарвали двата народа, руский и германский, ще се сдружатъ и че прѣвѣсходното впечатление, което е получено отъ посѣщението, ще се отрази въ отношенията на двѣтъ империи.

„Пестеръ Лойдъ“ въ едно свое почти полуофициално съобщение, въ които се говори за сближаванieto на Руссия къмъ съюзницитѣ, (Германия, Австрия и Италия), казва, че князъ Бисмаркъ е заявилъ нѣкои желанія, които горѣщо сж биле подкрѣпени отъ Контъ Шувалова прѣдъ Царьтъ.

Рускитѣ вѣстници „Новое Время“ и „Московския Вѣдомости“ отиватъ още по далечъ. Първия съобщава свѣдения изъ Виена, които показватъ възможността на едно Русско-Германско споразумение отъ естество да задоволи Руссия въ България,

като даде сжщевременно на Австрия възнаграждение отъ друга страна. Втория мисли, че свижданито въ Берлинъ не ще да остане безъ влияние върху Българския въпросъ.

Слѣдъ всичкитѣ тия мнѣния и увѣрения на европейския печатъ, ний можемъ да извлечемъ това, че въ време на посѣщението въ Берлинъ се е обсъждалъ не прѣменно Българския въпросъ и че не е чудно, да се е дошло до едно споразумѣние, което да задоволява двата двора, съ цѣль да се вѣдвори мирътъ въ Европа, разумѣва се, като не се вземе въ внимание, какво искаме ний и да ли ще сме и ние задоволни отъ това споразумѣние. Желанията на малкитѣ народи не се взематъ прѣдъ видъ, когато се рѣшаватъ общитѣ интереси.

Въ послѣдний брой на в. „Свобода“ е подигнатъ въпроса за желѣзнопътното съобщение въ татковината ни и сж оказани главнитѣ линии, които авторътъ на статията, инженеръ Николовъ, намира за най-нуждни въ економическо и стратегическо отношение за сега. Споредъ почтенния авторъ на тая статия най-нуждитѣ линии, които най-първо трѣбва да се построятъ сж: Свищовъ—Търново—Хайнъ-Боазъ—Нова-Загора, тѣй нарѣчена Балканска и Ямболъ—Карнобатъ—Айтосъ—Бургасъ, тѣй нарѣчена Приморска. Автора като проектира тия линии, се опира на двѣ економически точки: първо, линиитѣ да станатъ по възможности по-ефтини и, слѣдователно, да прѣминуваатъ прѣзъ лесни мѣста и, второ, да прѣминуваатъ прѣзъ най-населенитѣ и най-производителнитѣ съ еурови произведения провинции. Въ сжщото време, той се косва и къмъ военно-стратегическата страна на въпросътъ. И отъ всичкитѣ тѣзи съображения, се спира на горнитѣ двѣ желѣзно-пътни линии и се обрща къмъ правителството и къмъ Народното Собрание, като се труди всѣчески да убѣди, че тѣзи сж то линиитѣ, които трѣбва най-първо да се направятъ, ако искаме изъ България да потѣче медъ и масло.

Ний, до колкото ни допускатъ силитѣ, ще се потрудимъ, като публицисти, да посочимъ на други линии и докажемъ, че тѣхното построяване е много по-нуждно и въ економическо, и въ военно-стратегическо отношение, отъ колкото тѣй нарѣченитѣ линии Балканска и Приморска.

Желѣзно-пътнитѣ линии се строятъ въ Европа или частно отъ правителствата, или отъ нѣкои компании. Първитѣ, правителствата, при построяването на желѣзно-пътни линии, обрщатъ по-вече вни-

мане на военно-стратегическото имъ значение, отъ колкото на економическото имъ, но въ всѣки случай послѣдното значение на линията не се съвършено прѣнебрегва, освенъ въ извънредни случаи. Когато частни компании построяватъ желѣзнопътни линии, тѣ се придържатъ о чисто спекулативната цѣль, да принесе линията и при направата и при експлоатацията по-голѣмъ доходъ на компанията.

Тукъ е въпросътъ, трѣбва ли нашето правителство при проектиране на желѣзнопътни съобщения да има прѣдъ видъ чисто военно-стратегическитѣ изгоди на подобни линии, или трѣбва на равно да поставя тия изгоди съ търговско-економическитѣ.

Ако ний бѣхме една велика държава, ако имаме вече най-нуждитѣ желѣзнопътни линии, които да задоволяватъ поне до нѣгдѣ търговско-економическитѣ ни нужди, тогава ний безъ голѣмъ економически ущърбъ за страната можахме да построяваме подобни пътища съ чисто военно-стратегически цѣли.

Но въ нашата малка държавица пътищата за бързо и лесно съобщение сж толкова малко, нашето економическо състояние е тѣй незавидно, промишлеността у насъ е на такава ниска стѣпенъ, щото, да построяваме желѣзно-пътни линии съ чисто стратегическо-военни цѣли е по-вече отъ глупостъ, по-вече отъ съсияния за нашитѣ и тѣй вече изпраздени кисии. Намъ сж нуждни най-първо желѣзни пътища, които могатъ да подигнатъ материалното благосъстояние на страната ни, да способствуватъ за подиганieto на индустрията и земледѣлието въ най-плодороднитѣ, но за сега най-запустѣлитѣ мѣста въ България, благодарение на липсването на добри съобщения, като въ сжщото време се внимава тѣ да ни послужатъ и въ военно-стратегическо отношение.

Какви материални изгоди ще имаме отъ една желѣзно-пътна линия Свищовъ-Нова Загора? Да ли тая линия ще прѣсеича плодородни, земледѣлчески или индустриални страни или пъкъ ще има важно значение въ военно време? Нито едното, нито другото. Дѣйствително страната мѣжду Търново и Свищовъ е земледѣлческа и една линия Свищовъ-Търново ще помогне много за подиганieto на земледѣлието въ тоя край; но каква полза ще принесе тая линия въ другата си частъ, Търново-Хайнъ Боазъ и даже по-нататъкъ задъ Балканътъ. Тѣзи мѣста нито сж земледѣлчески, нито по тѣхъ е развита индустрията. Единичката полза, която ще има тая линия е, че ще свързва Сѣверна България съ Южна и Дунава съ Цариградъ.

Другата линия, Приморската, дѣй-

статии и дописки се по-
проваждатъ до редакционния
комитетъ на вѣст. „Народно
Съзнание“, а пари и порѣж-
ки до отговорникътъ.

За частни обявления се пла-
ща по 15 ст. на рѣдъ за всѣ-
ко първо печатане и по 10
ст. за всѣко послѣдующе.

Неплатени писма не се при-
ематъ.

Ржкописи назадъ не се по-
вращатъ.

ствително е отъ голѣма важностъ въ търговско-економическо значение, защото тя ще свърза съ Бургаското пристанище едни отъ най-плодороднитѣ и земеделѣчески мѣста и ще способствува за подиганieto цѣнитѣ на земеделѣческитѣ произведения въ долинитѣ на Тунджа и Марица, защото прѣвозътъ прѣзъ Бургасъ за Цариградъ ще бѣде много по ефтенъ, отъ колкото е сега по желѣзницата отъ Търново-Сейменъ за Цариградъ. Освѣнтъ тая полза Ямболъ-Бургаската линия ще сиѣме акциитѣ на Търново-Сейменъ-Цариградската, защото стокитѣ отъ Европа за Южна България за по-изгодно ще се прѣвозватъ прѣзъ Бургасъ, отъ колкото прѣзъ Цариградъ. Колкото за военно-стратегическото значение на тая линия, не ще помѣнуваме нищо, защото всѣкому е ясно, че таковато ѣ значение е твърдѣ маловажно, защото ще служи само за защитата на Бургаското пристанище. Но при всичко това нейното търговско-економическо значение е твърдѣ голѣмо и ний напълно поддържаме, че е нужно построяването на тая линия, но не сега, а по-слѣ, слѣдъ построяването на други по-важни въ всѣко отношение.

Такива линии сж: *София—Орхание-Ловеч—Севлиево—Търново—Османъ-Пазаръ—Джумая—Шуменъ* и проектираната още отъ турско време *Шуменъ—Ямболъ*.

Да се обѣсимъ, защо тия линии сж по-важни въ всѣко отношение отъ *Балканската* линия.

Най-първо ще разгледаме търговско-економическото-военно-стратегическото значение на *София-Шуменската* линия. Ний не сме никакъ съгласни съ почтенния авторъ на статията въ „Свобода“, че тая линия щѣла да прѣминува прѣзъ малко населени и неплодородни мѣста. Тая линия, напротивъ, ще прѣсича по-вече отъ нѣтъ окръжия и то най-населенитѣ, най-земеделѣческитѣ и най-плодороднитѣ: *Шуменското, Търновското, плодородната частъ отъ Севлиевското, Плевненското* и една частъ отъ *Врачанското* и частъ отъ *Софийско*. Освѣнтъ това, тя ще способствува за развитието на земедѣлието въ централната частъ на княжеството, населението на която, благодарение на отстранеността си отъ Дунавскитѣ пристанища, не се вдава въ земедѣлството въ голѣмъ размѣръ, защото отъ една страна мѣстнитѣ нужди не сж голѣми, а отъ друга земедѣлца не може намѣри смѣтка, ако отиде да губи цѣли недѣли, за да си продаде храната въ край-дунавскитѣ градове.

Тая мисль ще помогне още за въздиганieto на централнитѣ градове: *Шуменъ, Ески-Джумая, Османъ-Пазаръ, Търново, Ловечъ, Севлиево, Плевенъ* и *Орхание*, които, благодарение на отстранеността си отъ търговскитѣ центрове, отъ година на година изпадатъ въ търговско отношение все по-вече и по-вече.

Въ военно-стратегическо отношение значението на тая линия не е по-малко, отъ колкото е въ търговско-економическо. Тя ще съединява двата края на България и въ сжщото врѣме ще бѣде защитена отъ неприятеля отъ която страна и да нападне. При това, съединена отъ западъ прѣзъ Вакарель съ Южна България

и, ако се съедени и отъ источната страна—*Шуменъ—Ямболъ*—то нейното значение въ това отношение ще бѣде неопцѣнимо. По тоя начинъ ще имаме единъ обрачъ желѣзнопътна линия, който ще забикаля Балканитѣ и ще свързва централнитѣ части на двѣтѣ България, както едно съ друго, тѣй и съ приморскитѣ пристанища *Варна—Бургасъ* и съ дунавското—*Руссе*.

Значението за страната на линията *Шуменъ—Ямболъ* е по-вече военно-стратегическо, отъ колкото търговско-економическо значение; тя не е по-важна отъ линията *Свищовъ—Нова-Загора*. Като направъ пътъ за съобщение съ Цариградъ и съ Бѣлото море (Архипелагъ), тя ще съкратява много по-вече пътятъ, отъ колкото тѣй нарѣчената Балканска линия отъ автора на статията въ „Свобода“. Пътницитѣ изъ Европа по ще прѣдпочетатъ да пътуватъ за Цариградъ, съ експресътъ до Гюргево и отъ тамъ чрѣзъ *Руссе—Шуменъ—Ямболъ*, отъ колкото, да пътуватъ отъ Гюргево до Свищовъ и отъ тамъ чрѣзъ *Нова-Загора*.

Само слѣдъ свършването на тия двѣ линии, значението на линията *Ямболъ—Бургасъ* ще бѣде отъ още по-голѣма важностъ и тогава ще трѣбва да се пристъпи къмъ построяването ѣ. Каквато ще и материална полза и да принесе тая линия, една голѣма грѣшка ще бѣде, ако се пристъпи къмъ построяването ѣ прѣди да се довършатъ линиитѣ *София—Шуменъ* и *Шуменъ—Ямболъ*, защото при малкитѣ материални срдѣства, които има държавицата ни, трѣба да се расчитва при харченнето имъ да се извлѣча, колкото е възможно, по-голѣма материална полза за населението, като, въ сжщото врѣме се не оставя на дирѣ и ползата, която може да се принесе въ военно-стратегическо отношение.

Ето по какви съображения ний намираме за най-нуждно да се построи изпърво желѣзнопътната линия *София—Шуменъ*, безъ да обръщаме внимание на това, че щѣло да трѣбватъ по-голѣми разходи. Каква полза отъ това, че линията *Свищовъ—Нова-Загора* и *Ямболъ—Бургасъ* щѣли да станатъ по-ефтенно, когато тѣ не могатъ да принесатъ за земята ни такава полза, каквато може да ни донесе централната линия, най-вече въ военно-стратегическо отношение, нѣщо което не трѣбва съвършено да се прѣнебрежава въ днѣшнитѣ врѣмена.

Ний вѣрваме, че г-да истинскитѣ народни прѣдставители ще обрнатъ по-голѣмо внимание на тоя въпросъ и ще горѣшатъ само тогава, когато го всѣстранно изучатъ. Тий ще трѣбва да обрнатъ внимание на окаянното положение, въ която се намиратъ централнитѣ краища на татковината ни, които отъ година на година все по-вече и по-вече изпадатъ въ жалостно економическо отпадане и които ще могатъ да се подигнатъ само чрѣзъ свързването имъ на една желѣзнопътна линия отъ една страна съ *Варна* и *Руссе*, а отъ друга—съ *София* и *Южна България*.

ДНЕВНИ НОВИНИ.

РАЗНИ.

Въ 18-ий брой на вѣстника ни бѣхме обнародвали едно официално писмо на Кюстендилскій Окр. Управителъ, Г. Райнова, до Прѣдсѣдателя на Камарата относително нечестното мнѣло на *Шуменскій* депутатъ Герча Ранчева.

По поводъ на това, Радомирскій прѣдставителъ, Г. Ненко Храновъ, е направилъ на 6-ий т. м. къмъ Г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ дѣла слѣдующата интерпелация:

Запитвание

Къмъ Г-на Министра на Вжтрѣшнитѣ дѣла върху доношението на Кюстендилскій Окрѣженъ Управителъ противъ депутата Герча Ранчева.

Бившии Шуменскій, а сега Кюстендилскій Окрѣженъ Управителъ, Б. Райновъ, съ официалното си писмо отъ 14-й мнѣллий Октомврий подъ Н-о 7515, донася на г-на Прѣдсѣдателя на V-го обикновено Народно Събрание, че „на всѣкий избирателъ отъ г. Шуменъ и околията е извѣстно, че Герчо Ранчевъ по настоящемъ прошенонисецъ и нашески адвокатъ се е занимавалъ слѣдъ освобождението ни съ *сдържане на публиченъ домъ* въ г. Шуменъ.“ Нѣма съмнение, че рѣчении управителъ трѣба да е въ състояние да докаже, било чрѣзъ свидѣтелски показания или по другъ законенъ начинъ, вѣрността на горното си доношение.

Чл. 2-й отъ избирателния законъ гласи, че „не могатъ да бѣдатъ избиратели съдържателитѣ на публични развратни домове“; а спорѣдъ чл. 28-й отъ сжщия законъ лица, които нѣматъ правото на избиратели, не могатъ да бѣдатъ и избираеми на народни прѣдставители.

Отъ това слѣдва, че Герчо Ранчевъ не билъ законно право да присѣтствува въ тая священная ограда като народенъ прѣдставителъ, щомъ се докаже истинността на доношението на Окр. Управителъ.

Прѣдъ видъ на горѣналоженото и за да се запази депутатското достоинство и достойнството на Народното Събрание, азъ съмъ на мнѣние, което вѣрвамъ ще се сподѣли и отъ всѣкиятъ г-да Народни прѣдставители, че Министра на Вжтрѣшнитѣ дѣла трѣба добрѣ да наслѣдва чрѣзъ надлѣжнитѣ власти доношението на бившии Шуменскій Окр. Управителъ противъ г-на Герчо Ранчева и, ако то се укаже вѣрно, да се кассира избора на рѣчени депутатъ или пъкъ, ако не излѣзе вѣрно, то да се накаже по установления рѣдъ Окрѣжния Управителъ Райновъ за клеветнически доносъ противъ единъ народенъ прѣдставителъ.

За това на основание чл. отъ Конституцията азъ правя къмъ Министра на Вжтрѣшнитѣ дѣла слѣдующето запитвание:

Съобщено ли му е отъ Г-на Прѣдсѣдателя на Народното Събрание официално писмо подъ Н-о 7515 на бившия Шуменскій Окр. Управителъ? Зель ли е до сега, или ще ли сега да вземе надлѣжнитѣ мѣрки за да се наслѣдва и разунае вѣрно ли е или не рѣченото доношение противъ Герча Ранчева? Ще може ли Г-нъ Министръ въ непродължително врѣме да прѣстави на Събранието свѣденията, които ще му се доставятъ по тая работа отъ настоящия

Шумленски Окр. Управител, отъ кмета на града Шумень, както и подробностите и обстоятелствени доказателства отъ бившия Шумленски Окр. Управител Райнова? И ако доношението противъ Герча Ранчева излъже невярно, то какво наказание мисли Г-нъ Министръ да наложи на Окр. Управител, за дѣто си е позволилъ *официално* да клевети народния прѣдставител Ранчева?

София, 6-ий Ноември 1887 г. *Н. Храновъ.*

„Дейли-Нюзъ“ приелъ слѣдующата депеша отъ Цариградъ:

„Всичкиѣ усилия на Русия клонятъ отново да доведѣтъ една турска окупация на Источна-Румелия. Портата, твърдѣ затруднена, не знае какво рѣшеніе да земе. Султана е твърдѣ противенъ на въпросната мѣрка, нѣ Г. Нелидовъ общава, че ако Австрия оповира на това, Русия ще се намѣси. Мѣжду аргументитѣ, употребени за да се убѣди Портата за окупацията, трѣбва вѣроятно да е инсинуацията отъ Г. Нелидова, че Русия не ще удобри конвенцията за Суезскій каналъ. Българитѣ, прибавя депешата, си правятъ смѣтка за цѣльта, която преслѣдва Г. Нелидовъ, и отъ своя страна, правятъ всячко възможно за да се примирятъ съ Портата.

Тѣ прѣдложили да внесатъ годишно въ османското сѣкровище една сума отъ 160000 лири, съ условие Князь Фердинандъ да бѣде призованъ отъ всичкитѣ сили.“

На посѣщението, което направи Русскій императоръ на императора Вилхелма въ Берлинъ на 6-ий т. м., не отдаватъ никакво политическо значение. Г. Гирсъ не е дошълъ въ Берлинъ, не е ималъ никакво свѣщаніе съ князь Бисмарка. Напротивъ на другитѣ суверени, Царя не е върхалъ лично визитата на князя Бисмарка, а е пратилъ само адютанта си. Отъ друга страна вѣстникитѣ берлински отдаватъ голѣмо значение на факта, че прѣдставлението гала въ Операта е било вѣспрѣно и императорската двоица е замъкнала още въ сѣщия вечеръ.

Обитателитѣ на планетата Марсъ.

Съществуватъ ли обитатели въ луната? Ся се питали чловѣцитѣ отъ всички епохи. Отрицателнитѣ отговори, които сж дали за това нѣкои учени, не се виждатъ рѣшителни за Г. Каммилъ Фламариона колкото се отнася за планетата Марсъ. Г-нъ Фламарионъ не е далечъ да даде утвърдително заключение, като се основава тѣкмо на нѣкои индукции (заключения), които сж направили да се отхвърли ipotesата, когато сж я приложили на нашия сѣжтннкъ.

Ето кои причини дава той за това:

Отъ вѣре на вѣре забѣлжава се на небето, като пътува мѣжду сѣзвѣздиата, една звѣзда отъ първа величина, червеникава, безъ да трѣпти, която хората, навикнали да разгледватъ небето, скоро познаватъ да е планетата Марсъ. Тя остава много мѣсеца надъ нашитѣ глави, послѣ се отдалечава по силата на комбинацията на нейното движение съ това на земята, и се повръща така вѣрзъ всѣки двѣ години: 1884 (Януарий—Юний); 1886 (Февруарий—Юний); 1888 (Мартъ—Августъ) и проч. Когато тя минува най близо до земята, достига само до 15 милиона мили, и въ послѣднитѣ тия години, особено въ 1876 и 1879,

тя е позволила да се допълни нейната географическа карта, захванхата отъ около двадесетъ години насамъ. Свѣтлинатата ѝ е червеникава, блѣскава като пламъкъ и дава да се мисли че е единъ огънь. Такава я виждаме ний днесъ, такава е тя грѣла надъ нашитѣ прадѣди. Името ѝ въ всички тѣ стари езици означава *зикалъ*, и е олицетворение на богътъ на войната. Чловѣцитѣ сж се всѣкога омитвали да оправдаватъ една частъ отъ страститѣ си, като отдаватъ своитѣ най-нечестни дѣла на оръсното влияние на нѣкой-си демонъ, и като войната е била въ всичкитѣ вѣремена, залагалка за великитѣ, а безумна радостъ за малкитѣ, звѣздата за войната е била една отъ най-почитанитѣ и отъ която най много се страхували. Храмоветѣ на Марсъ се сравнявали съ тия на Венера; лавритѣ и мпртътъ увѣичавали тѣхнитѣ крила. Блѣскавата звѣзда Марсъ управляше битнитѣ; на бойното поле на Марафонъ, всрѣдъ кланнето на Кимбритѣ, или въ тъмния Термонилскій проходъ проклинанята на жертвитѣ го обвинявахъ въ варваризмъ, когато пакъ човѣкъ нѣма другъ неприятель отъ себе си, и невинната планета плава въ безконечността, безъ да има ни най малко сжменение за влиянията, за които я обвиняватъ.

Тая планета обикаля около себе си въ двадесетъ и четири часа, тридесетъ и седемъ минути и двадесетъ и три секунди. Траяннето на денътъ и нощта на Марсъ е съ малко разлика сжщото, както на земята: то надминува това на земята съ около половина часъ само. Твърдѣ е забѣлжително, че това траянне е съвсѣмъ еднакво за четритѣ планети Меркурь, Венера, Земята и Марсъ. Ний незнаемъ причината на тая еднаквостъ. Растоянието на Слѣнцето не се показва да е причината за това, както е за траяннето на годината, нито обемътъ на планетата; плътността се показва да зема най-голѣмо участие въ това урѣждане на вѣрмето за завъртяване. Четритѣ планети, на които завъртяването се извършва въ единъ периодъ близо отъ двадесетъ и четири часа, сж най-плътнитѣ. Четритѣ великани, Юпитеръ, Сатурна, Уранъ и Нептунъ, се въртятъ много по-бържѣ, въ единъ периодъ близо отъ десетъ часа, и тѣ сж сжщо свѣтло съ най-слаба плътностъ. Годината на марсъ е близо два пѣти по-дълга отъ нашата, и жителитѣ ѝ броятъ 669 дни въ година. Виждаме, че мѣжду Марсъ и земята разликата е малко чувствителна по отношение на движението за завъртяване. Явленията, които сж слѣдствие отъ това, наследствеността на днитѣ и нощитѣ, изгрѣваннето и засѣданнето на слѣнцето и звѣздитѣ, хвърканнето на бързитѣ и бавни часове, спорѣдъ състоянието на душата, трудоветѣ, радоститѣ и мжкитѣ; съ една дума, катадневното течение на живота и обикновенния вървежъ на нѣщата се тамъ развиватъ почти въ сжщитѣ условия, както у насъ.

Тая земя е единъ непълноврѣстникъ на нашата; тя има 1700 мили въ диаметръ. Обиколката на тоя свѣтъ е 5,375 мили. Неговата повърхнинна е 27 стотни отъ повърхнината на нашия глобусъ, и обемътъ му съставлява 16 стотни отъ тоя на земята. Като е шестъ пѣти и половина по-малкъ въ обемъ отъ земята, Марсъ е седемъ пѣти и половина по-голѣмъ отъ Луната и три и половина пѣти по-голѣмъ отъ Меркурь.

Глобусътъ му тѣжи деветъ и половина пѣти по-малко отъ земята. Плътността на неговитѣ материали е много по-слаба отъ тия върху земята, и тѣжнната на прѣджитѣ по не-

говата повърхнинна не надминува почти едната третя отъ тѣжастъта на земнитѣ прѣджитѣ, не надминува 37-тѣ стотни на земнитѣ. Отъ осемъ-тѣ главни планети, той е най-слабия по мѣрене на тѣжестъта; 100 килограма прѣнесени на Марсъ и прѣтѣглени съ динамометра (силомеръ,) ще дойдѣтъ 37 килограма. Единъ човѣкъ, който тѣжи тукъ 70 килограма, ще дойде на Марсъ 27.

Отъ повече отъ два вѣка, ний разгледваме отъ земята главнитѣ факти на марсовата метеорология: ний присѣтствуваме отъ тукъ при образуването на полярнитѣ ледове, при паданнето и стопяването на сѣзговетѣ, промѣнливостта на вѣрмето, облацитѣ, дъждоветѣ и буритѣ и при завърщаннето на хубавитѣ дни, съ една дума при всичкитѣ промѣнливости на годишнитѣ времѣна. Наслѣдствеността на тия факти е днесъ така добръ установена, щото астрономитѣ могатъ да прѣдскажѣтъ отъ напредъ формата, голѣмината и положението на полярнитѣ сѣзгове, както възможното състояние, облачно или ясно на неговата атмосфера. Географическото познание, което притежаваме понастоящемъ за планетата Марсъ, е даже доста напредънало за да можемъ да му начертаетъ общата карта.

Отистина, картата, която ний имаме днесъ прѣдъ себе си, е още далечъ отъ да е съвършенна, и не можемъ да повѣрваме че ще можимъ до единъ или два вѣка да я изслѣдваме съвършенно; и това познание ще продължава да се усъвършенствува постоянно, тѣй както и географическата карта на земята. Кога ще разпознаваме голѣмитѣ градове на тоя сѣсѣденъ свѣтъ?.... Скептицитѣ се смѣятъ, както се смѣяхъ въ вѣрмето на Коперника и на Фултона. Нѣ тоя, който има надѣжда въ прогресса, не се отчайва отъ единъ таквъ резултатъ, който, отъ друга страна, нѣма нищо невъзможно въ себе и не изисква, за да се достигне, освѣнъ продължението на новия прогресъ на оптиката. Вече общата карта на Марсъ може да се начертае днесъ съ по-голѣма вѣрностъ отъ колкото картата на земнитѣ пространства, които обкржжаватъ нашитѣ два полюса.

Спорѣдъ еднаквостта на всичкитѣ засвѣдѣтелствания, моретата, облацитѣ и полярнитѣ ледове на Марсъ сж аналогични съ нашитѣ и изучаването на тая география може да стане както и нашата. Не би трѣбало при това да бързаме да заключимъ, че има абсолютна еднаквостъ въ географическата и метеорологическата система на двѣтѣ планети; мѣжду Марсъ и нашата земя има характеристични нееднакости. Тритѣ четвърти отъ повърхнината на нашия глобусъ е покритъ отъ водитѣ на морето; нашитѣ най-пространи континенти не сж, тѣй да се каже, освѣнъ острови; пространния Атлантически океанъ, безкрайния Тихий океанъ пълнятъ съ водитѣ си своитѣ дълбоки басени. на Марсъ раздѣлението мѣжду сушата и водата е по-равно, и тамъ има повече суша отъ колкото морета; послѣднитѣ сж истински Срѣдиземни морета, вътрѣшни заливи или тѣсни проливи, които ни напомнятъ Ламаншъ и Червеното море.

Другъ фактъ, който не трѣба да се остави безъ внимание: Марсовитѣ морета показватъ забѣлжителни различия въ мѣреннето. Отъ една страна, тѣ сж по-тъмни къмъ екватора, отъ колкото къмъ малко отдалеченитѣ страни, и, отъ друга, нѣкои-си сж пакъ съвсѣмъ тъмни.

Коя е причината за това постъпенно уси-

вание. Най простото изяснение е, че то съот-
вѣтствува на една по голѣма дълбочина.

(Слѣдва).

ДОПИСКИ

Севлиево, 1-й Ноемврий 1887 год.

Г-не Редакторе!

Прѣди четире дни въ града ни станяха нѣ-
кои скандали, които заслужават да бѣдѣтъ от-
бѣлзани. Ето работата. Два километра близо
до Севлиево има една гора, нарѣчена „Бадала-
та“. Тая гора, до колкото помнятъ гражданитѣ,
е била виняги общинска. Въ турско врѣме
най първитѣ бееве сѣ се мѣчили да усвоятъ
частъ отъ тая гора, нѣ гражданитѣ единодуш-
но сѣ ги проиждали и сѣ изсѣкли засвоенитѣ
гори. Прѣди нѣколко години нѣкой-си Маринъ
Коновъ засвоилъ произволно една голѣма частъ
отъ тая сѣщата общинска гора. Общинския Съ-
вѣтъ на града Севлиево прѣди мѣсець опрѣ-
дѣли сѣ постановление да се сѣче отъ гората
единъ участъкъ, въ който влѣзва и засвое-
то отъ Маринъ Коновъ. Около 40 кола оти-
ватъ на 27-й Октомврий да насѣкатъ за учи-
лището дърва отъ засвоенитѣ гори. Щомъ ко-
лата се натварятъ, идватъ стражари и насил-
ватъ арабаджитѣ да сниматъ дървата. Ара-
баджитѣ се въспротивили, защото били прате-
ни отъ кметѣтъ. До като се продължавало сирѣ-
чкваннето, пристига на мѣстото градския
кметъ Г. Н. Влаевъ и сполучва да прѣдваря
крѣвопролитие. Колата натоварени потѣглятъ
за града послѣдвани отъ стражаритѣ. На срѣдъ
пътъ за града друго отдѣление отъ 10 души
стражари съ Окол. Началникъ, Шилевъ, прис-
рѣща колата, спира ги и сѣ бой кара арабад-
житѣ да стварятъ. Арабаджитѣ устояхъ на
блѣсканията, проправихъ си пътъ мѣжду стра-
жаритѣ и стигнахъ въ града, гдѣто пакъ стра-
жари заграждатъ улицитѣ и отведоха колата
съ дървата въ полицейския дворъ, гдѣто ги
стварихъ. Не стигаше това. На 28-й Окръж-
ния Управителъ, Ж. Бончевъ, затваря кметѣтъ
Г. Н. Влаевъ, защото е позволилъ на гражда-
нитѣ да сѣкятъ гората, която той—Бончевъ
знаелъ, че била на М. Коновъ, а не градска.
Сѣщия день бидоха затворени 4 души арабад-
жини, които вечерта самъ Окол. Нач. Шилевъ
е билъ немилостиво съ камшикъ и пѣтъ е
паранилъ лицата. На 29-й вечерта, Пом. Про-
курора Ат. Дананловъ, като узналъ, че въ тюр-
мата се държи повече отъ 24 часа кметѣтъ
Влаевъ, безъ да сѣ изпълнени изискуемитѣ
отъ закона формалности за затваряние и да-
вание подъ слѣдетвие единъ кметъ, назначенъ
съ княжеский указъ, съставилъ актъ и го ос-
вободилъ.

Гражданитѣ сѣ силно възмутени отъ дѣй-
ствията на Управителя Бончевъ, който съ поли-
цейска сила си позволи да отнема общински-
тъ гори и да ги прѣдава на частни лица, на
които благоволенията той очига. Бончевъ не
се спрѣ и прѣдъ въоръжени сили, само да уго-
ди на депутатина М. Коновъ. Ако не бѣ бла-
горазумието на досегашния кметъ Влаевъ, дѣй-
ствията на Бончева щѣхъ да прѣдизвикатъ
крѣвопролитие. Ако Коновъ прѣтендираше, че
кметството му понося пагуби, като му сѣче го-
рата, той можаше да се отнесе до сѣдѣтъ. На-
мѣсата на Управителя въ сѣдебна работа съ
въоръжена сила е въипющи произволъ.

Въ града сѣщо много се говори и за по-
кровителството, което Управителя Бончевъ указ-
ва на прѣдприемача по направата мостовѣтъ
по шосето Свищовъ—Севлиево, Савва Хр. Ге-
новъ. За да угоди на депутата Никола Хр.
Геновъ, братъ и ортакъ на прѣдприемача, Окр.
Управ. Бончевъ глѣда всячески да прикрие
негоднитѣ работи по мостовѣтъ, които се пра-
вятъ съ гнилъ материялъ и въпрѣки поемни-
тъ условия. Правителствения инженеръ е по-
ложенъ на всеѣкви прѣчки отъ Окр. Управ-
ителъ, за дѣто настоява, щото прѣдприема-
читѣ да изпълняватъ поемнитѣ условия. Прѣд-
приемачѣтъ Савва Хр. Геновъ явно се покро-
вителствува и отъ зетя си Б. Ханчовъ, прѣд-
сѣдателъ на Севл. Окр. Постоянна Комисия.

Желателно е Г. Директоръ на Общитѣ Сгради
да обърне внимание.

Х.

Нѣколко граждани изъ Новий-Пазаръ
ни испращатъ за обнародване една до-
писка, въ която се оплакватъ твърдѣ мно-
го отъ кмета си, Стояна Ганева.

На 5-ий Октомврий, първий день на гроз-
добера въ града имъ, кмета се распоредилъ и
поставилъ стражари на градскитѣ порти да
спиратъ венчикитѣ капи, ако притежателитѣ
имъ не прѣдставятъ расписка, че сѣ си пла-
тили даждията. Венчки се питали, защо това
распорѣждане не е дошло 2—3 недѣли по-
напрѣдъ, за да може всеѣки даноплатецъ да
продаде по нѣщо и си занлати даждието, за
да не му се прѣпятствува въ такъво едно
врѣме. Отъ послѣ се узнало, че отъ страна
на началника било писано за това още прѣди
двѣ—три недѣли на кмета, нѣ прѣдъ видѣ
на изборитѣ за прѣдставители и за общински съ-
вѣти кметаотложилъ изпълнението натова распо-
рѣждане, като мислялъ, че ще изгуби твърдѣ
много, ако събира прѣди изборитѣ паря, то не
ще може да се избере за прѣдставитель, както и
за кметъ за напрѣдъ. Въ агитрапнето си, той
си позволявалъ да общава на населението, че
ако станялъ прѣдставитель, щѣлъ да унищо-
жи закона за горитѣ, а ако се избиралъ за
кметъ, не щѣлъ да прѣтиска населението за даж-
дията, а щѣлъ да чака, до като всичко, вино
и жито, се дигнало на цѣна. Той даже не
билъ твърдѣ пцахливъ за кметъ, нѣ отъ нѣмай-
каждѣ щѣлъ да приеме, тъй като отъ него по
достоеиъ не са намирало да го замѣсти.

По нататѣкъ въ дописката се говори, че
кмета, Стояна Ганевъ, издавалъ прикази, които
стояли въ канцеларията само за мостра, безъ
испълнение: така, въпрѣки тия прикази, той
оставилъ да се погазятъ и упостоявятъ по-
сѣвитѣ и горятъ лозята отъ добитѣцѣтъ, за-
щото и той ималъ 400 овци. Той обѣщилъ
една частъ отъ общинската мера за построе-
ние кѣшли за своитѣ овци, въпрѣки поста-
новленнето на общинския съвѣтъ прѣзъ 1885
година да не се обѣщва общинската мера и,
ако до тогава е имало обѣщени мѣста, да се
оставятъ за мера; билъ черковнитѣ и училищ-
ни настоятели въ кѣщата си, кога ходили да
се посѣвѣтватъ за нѣкакви училищни въпро-
си. Много други случки си изброяватъ още,
отъ което се види, че Ново-Пазарския кметъ
е правилъ много непростими работи, които ни
най-малко го прѣпорѣчватъ.

ОБЯВЛЕНИЯ.

ОБЯВЛЕНИЕ.

В. Хр. Радославовъ,
докторъ на правото,
Обявява, че приема да во-
ди и защитава разни дѣла
прѣдъ сѣдилищата въ сто-
лицата София.

(1—4)

ОБЯВЛЕНИЕ.

№ 10

Настоятелството на читалището „Ар-
хангелъ Михаилъ“ чеегъ има да покани

Отговорникъ—В. Каракшевъ.

Г. г. членовѣтъ на читалището, да запо-
вѣдатъ на 22-й Ноемврий т. г. въ недѣля,
слѣдъ отпущекъ на църковната служба, на
общо-годишно събрание за избиране на-
стоятелето за идущата 1887/88 читалищ-
на година.

г. Шуменъ, 19 Ноемврий 1887 год.

Прѣдсѣдателъ: Я. Санжовъ.

Секретаръ: Ж. А. Бакаловъ.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Подписаний имамъ частъта да извѣсти
на почитаемата публика, че снабдихъ ти-
пографията си съ скоронпечатна машина,
за това явявамъ че приемамъ всеѣкакъвъ
видъ порѣчки съ доста умѣрена цѣна и
въ кратко врѣме отпечатани порѣчкитѣ.
Надѣвамъ се, че които ни направятъ
порѣчки ще останатъ задоволени.

Същеврѣменно извѣствамъ, че въ ти-
пографията ни има за проданъ една голѣ-
ма преса и една малка скоронпечатна ма-
шинка, съ сичкитѣ потребности и нужд-
нитѣ букви отъ разни видове, щото да
може да се работи всеѣкакви видове блан-
ки, билети, обявления, регистри и проч.

Кои то желаятъ да ги купятъ, могатъ да
се отнесатъ до насъ долоподписаний за
споразумение; може и да ги дадемъ съ по-
чакъ щомъ ни се даде сигорна гаранция.
Шуменъ, 18 Ноемврий 1887 год.

Съ почитание: Спаса Поповъ.

ОБЯВЛЕНИЕ.

Подписанный открихъ въ Шуменъ ад-
вокатоко писалище. Приемамъ да вода и
защищавамъ всеѣкакви дѣла, както прѣдъ
Шумненскитѣ и изъ окръгѣтъ сѣдилища,
тъй сѣщо и прѣдъ Руссенский Аппела-
тивенъ Сѣдъ.

Дѣлата на бѣднитѣ—безплатно.

Ат. П. Кравевъ.

НЕКРОЛОГЪ.

Съ дълбоко прискърбие извѣстваме на
родители, роднини, приятели и познани-
ци за несчастната смъртъ на възлюблен-
ната ни дъщеря и съпруга,

Мина Герчева Георгиева,

Която, слѣдъ четириднешното си страда-
ние по добивание първа рожба на 5-ий-
Ноемврий 1887 година въ 4 часа сутринъ-
та, Всемогущему Богу било угодно да се
прѣсели въ вѣчностъ на 24-та годишва-
та си възраст.

Погребението ѝ се извърши на 6-ий
Ноемврий въ 12 часа.

7-ий Ноемврий 1887 год. гр. О. Пазаръ.

Майка ѝ Марья Г. Дюгмеджиева
(изъ гр. Шуменъ.)

Съпругъ: Ив. Георгиевъ
(изъ гр. Котелъ.)

Вѣчна ѝ память, Богъ да я прости.